

ЗМІСТ

Стор.

Поканевич О.В. Вітання учасникам XVII міжнародної наукової конференції "Новітні чинники впливу на формування особистості студента-майбутнього лікаря"	6
Івнев Б.Б. Вітання-звернення до учасників XVII міжнародної наукової конференції "Новітні чинники впливу на формування особистості студента-майбутнього лікаря"	7
Туманов В.А. Вітання-звернення до учасників XVII міжнародної наукової конференції "Новітні чинники впливу на формування особистості студента-майбутнього лікаря"	8
Мегедь В.П. Вітання-звернення до учасників XVII міжнародної наукової конференції "Новітні чинники впливу на формування особистості студента-майбутнього лікаря"	8
Вороненко Ю. В., Гульчій О. П., Хоменко І. М., Захарова Н. М., Туряниця С.М. Підготовка фахівців для системи громадського здоров'я: виклик та шляхи подолання	9
Кірик Т.В. Перспективи застосування ноолексикону у вищій школі України	11
Корсак К.В., Ляшенко Л.М. Нове хмарнотегове (cloudtags) пояснення походження індоєвропейських мов та його застосування у вищій школі	14
Поканевич О.В., Івнев Б.Б., Балашов К.В., Керечанин І.В. «Розклад» та «Електронний журнал» як форми контролю за навчально-пізнавальною діяльністю студентів англomовної форми навчання з дисципліни «Анатомія людини»	16
Уваркіна О.В., Костюк О.І. Проблеми формування психолого-педагогічних компетентностей у системі медичної освіти	19
Артюхин М.И. Проблемы идентификации научных школ	21
Бикова К.С. Вища школа України в глобальному конкурентному полі	21
Безотосний М.Т., Безотосна В.А. Виховання молоді на ідеалах української державності	23
Білецька Л.В. Проблема об'єкта та суб'єкта в лікарській діяльності	26
Боголюбова М.М. Комунікативний аспект у професійному спілкуванні лікаря	27
Бойчук О.С., Костюк О.І. Феноменологія втрат: деякі психологічні особливості переживання вдовами та матерями, що втратили рідних в АТО	30
Бондар С.С., Михайличенко Б.В., Біляков А.М. Про необхідність формування у студентів медичних ВНЗ мотивацій до здорового способу життя	32
Ведмецька Н.В. Колізії освіти в контексті ноосферних ідей В.І. Вернадського	33
Воронцова К.О. Правовий статус суб'єктів права інтелектуальної власності на службові твори у сфері охорони здоров'я	34
Вячеславова О.А. Естетика у медичному університеті: теорія прекрасного чи спосіб формування загальних компетентностей майбутніх лікарів?	37
Гвоздецька Г.С., Кузьмінська Х.Б. Заповнення щоденника практичних навиків із клінічних дисциплін – спосіб удосконалення якісної практичної підготовки майбутніх медичних сестер	39
Говоруха О.В., Сушко Б.С. Кафедральна парадигма у формуванні фахової компетенції особистості	40
Голубятников М.І., <u>Васильєв К.Г.</u> , Доан С.І., Козішкурт О.В., Савчук А.І., Півторак О.А., Сучасні підходи до формування мотивації до навчання у студентів вищих медичних закладів	41
Груша Л.О. Засвоєння англomовної фахової термінологічної лексики студентами немовних ВНЗ	42
Даукште Л., Ротару А. Наука, высшее образование и устойчивое развитие современного государства	44
Дударенко Л.В. Явище доміантності зорової системи і проблема розвитку візуальної екології	45
Сгоренков А.І., Пащенко В.В. Концепція роботи факультативної школи-семинару з питань біоетики та фізики живого у системі вищої медичної освіти	48
Ішук Н. В. Системний підхід до психіки: ретроспектива та перспектива	49
Ковальчук В.С., Ковальчук Н.В. Вибір оптимального методу внутрішньоарте-	

ріальної терапії - запорука ефективного лікування гнійно-некротичних уражень нижніх кінцівок	52
Кокарь О.А., Дементьева Е.В., Федянович И.Н. Использование электронных ресурсов в учебном процессе	54
Колінько Я.І. Формування моральних якостей майбутнього медика	56
Коновалова О.Ю., Герашенко І.І., Гудзенко Н.В., Гуртовенко І.О. Навчальні екскурсії як одна з перспективних форм викладання фармацевтичної хімії на додипломному етапі	57
Краснов В.В., Січкоріз О.Є., Щербінська О.С. Питання розвитку систем підготовки медичних кадрів у світі та Україні	59
Котко Д.М., Гончарук Н.Л., Шевцов С.М. Медична культура – як важлива складова формування особистості	63
Котко Д.М., Гончарук Н.Л. До питання режиму дня та деяких правил сну у збереженні здоров'я студента та формування його особистості	65
Котко Д.М., Гончарук Н.Л. Фізична активність як складова медичної культури особистості	68
Котко Д.М., Гончарук Н.Л., Гончарук Ю.А. Психічне здоров'я як невід'ємний фактор особистості студента	70
Краснов В.В., Юрковська Л.Г. Формування загальноправових цінностей у студентів медичних і фармацевтичних вищих навчальних закладів	72
Кузьміна В.А., Коркач Г.М. Аналіз результатів опитування відкритого типу і проведення уроків стоматологічного здоров'я для вагітних жінок	75
Лаврова І.І. Об'єднавчі ідеї Івана Франка як чинник формування національної свідомості української молоді	76
Лантух А.П., Меркулова Н.Ф., Лантух И.В., Кузьменова В.В. Этическое пространство развития информационно-компьютерных технологий: социальный и личностный аспекты	78
Лялина О.А. Страноведение как учебная дисциплина, специфика ее и основные особенности	81
Максименко М.В., Тюлюкін І.О., Петрусь В.Г. Впровадження в навчальний процес новітніх методів оцінювання	82
Малиш Н.Г., Доан С.І. Епідеміологічні особливості захворюваності на шигельоз і сальмонельоз у різних групах населення	83
Марушко Ю.В., Бойко Н.С., Чабанович О.В. Формування професійної компетентності лікарів–інтернів за спеціальністю «педіатрія»	84
Мельник В.П., Панасюк О.В., Хурса Т.Г., Солонинка Г.Я., Молчанова М.С., Журба Д.А., Скорик В.В. Самостійна робота студентів – важлива складова при викладанні пульмонології в сучасних умовах	87
Михайлюк М.І. Дослідження та розвиток народної медицини у Японії	89
Мозгова Г.П., Уваркіна К.М. Проблеми психологічного здоров'я молоді в освітньому просторі	92
Мясоедов С.Д., Сорокін Б.В., Мясоедов Д.В., Яценко С.Н. К вопросу о целесообразности организации монотематических краткосрочных циклов	94
Назар П.С., Шевченко О.О., Левон М.М. Формування особистості через лідерство	98
Назар П.С., Шевченко О.О., Левон М.М., Хворостянна Т.Т. Співвідношення філософії та наукового пізнання	99
Назар П.С., Шевченко О.О., Левон М.М., Хворостянна Т.Т. Світоглядне знання в контексті новітньої трансформації	101
Назар П.С., Шевченко О.О., Левон М.М., Хворостянна Т.Т. Філософське осмислення проблем сучасної науки	104
Назар П.С., Шевченко О.О., Левон М.М., Осмислення наукового пізнання з позицій синергетики	106
Назар П.С., Шевченко О.О., Левон М.М. Формування особистості на зразках великодушності	108
Назар П.С., Шевченко О.О., Левон М.М. Формування мужності – важлива складова у патріотичному вихованні молоді	110
Назар П.С., Шевченко О.О., Левон М.М. Самовладання, як необхідна чеснота у формуванні особистості	111

Нікітюк О.В., Андрейко Я.Т. Навчання за програмою підготовки офіцерів медичної служби запасу – важлива складова у системі підготовки лікарів	113
Онщенко Т.Є., Рябоконе О.В. Впровадження дистанційної освіти у навчання	116
Оснач О.М. Адаптація студентів молодших курсів до вузу як основа майбутньої конкурентоспроможності спеціалістів	118
Пилипенко С.П. Філософські уявлення про проблему здоров'я в історії філософії	119
Пустолякова Л. М., Зіва В.П. Аналіз причин зниження рівня професійно-прикладної фізичної підготовки студентів та удосконалення методики фізичного виховання для покращення рівня професійних якостей у майбутнього лікаря	123
Пучков О.О., Остапчук Т.С. Інформаційна компетентність як провідний чинник підготовки сучасного фахівця	126
Розовик Н.С., Кокарь, О.А., Деметтьєва Е.В., Федянович И.Н. Использование электронных ресурсов в учебном процессе	127
Рудавка С.І. Економічні проблеми тютюнопаління в Україні та його вплив на здоров'я людини	129
Савельєв В.Г., Рябоконе Е.В., Онщенко Т.Є., Фурик Е.А., Рябоконе Ю.Ю., Задирака Д.А. О гуманитарной составляющей высшего образования	134
Саволюк С.І. Сучасні технології розвитку клінічного мислення на післядипломному рівні підготовки медичних фахівців за спеціальністю "Хірургія"	136
Слободкін В.І. Народна гігієна як невід'ємна складова народної медицини	139
Слободяник Г.І., Косяк М.С., Шаповал О.М., Калайтанов М.В. Планування виховного процесу в школах Оболонського району м. Києва	142
Слободяник Г.І., Косяк М.С., Вахнюк Н.М., Слободяник І.О. Етапи планування, аналіз визначення, колективний пошук і формулювання виховних задач в сучасній школі	144
Слободяник Г.І., Калайтанов М.В., Смірнов О.М., Косяк М.С., Нікітюк О.В. Питання здоров'я дитини та молоді й шляхи його зміцнення та збереження	146
Сушко Б.С., Говоруха О.В. Набуття фундаментальної освіти як основний спосіб формування свідомої, фахової і самодостатньої особистості	148
Таранюк Г.П. Протистояння неправді як змістообраз постаті лікаря: пам'яті професора В.Л. Кулініченка	148
Ташієв Р.К., Мясоєдов С.Д. Оптимизация учебного процесса последипломного обучения врачей-курсантов	149
Теленгатор А.Я Реабилитация больных с дисциркуляторной энцефалопатией (в процессе формирования будущего врача)	150
Теленгатор А.Я. Энцефалополінейропатія у лиц, злоупотребляющих алкогольными напитками (знания для будущих врачей)	152
Ткаченко М.В. Мотив формування відповідального ставлення студентів вищих медичних навчальних закладів до цінностей оздоровчої діяльності	154
Ткачук О.Г., Бойко О.М., Рибалко Г.М. Порівняльний аналіз рівня фізичної підготовки студентів-медиків НМУ імені О.О. Богомольця та ПВНЗ «Київський Медичний університет»	156
Шевчук І.К. Екологізація свідомості як чинник впливу на формування особистості студентської молоді	158
Шиндаулова Р.Б. Эвристичность ноогуманизма и модернизация высшей школы	159
Шматова О.О., Осадча О.І, Барчук М.А. Проблема інформаційного забезпечення у формуванні студента медика	160
Штомпель В.Ю. Формування професійної ідентичності майбутнього сімейного лікаря	162
Яранцева О.І. Про класичну філологію та філологів-класиків (пам'яті Ю.В. Шаніна)	164
Клепач Д. Тернистим шляхом до зірок	167
Койда І. Із спогадів тої, хто вірив та впевнено йшов до мети...	168
Пташинська І., Доценко В. Класична і народна медицина у формуванні особистості студента - майбутнього лікаря	169

Однак, за допомогою вольових зусиль людина в стані поступово перебудувати свої добові біоритми. Це необхідно при зміні навчання. У таких випадках включаються адаптивні механізми організму.

Першорядне значення для студента має налагодити режим дня відповідний його особистості. Важливо дотримуватися наступного: вставати щодня в один і той же час, займатися регулярно ранковою гімнастикою у встановлені години, чергувати розумову працю з фізичними вправами, дотримуватися правил особистої гігієни, стежити за чистотою тіла, одягу, взуття, працювати і спати в добре провітрюваному приміщенні, лягати спати в один і той же час.

Важливе значення мають правила сну. Треба відмовлятися від прийому їжі безпосередньо перед сном. За дві години до нього можна з'їсти щось легке. Наприклад, овочі, фрукти, кисломолочні продукти. Для нормального нічного сну цілком достатньо 5-6 годин. Найкорисніше відпочивати – з 23.00 до 5 години ранку. У будь-якому випадку сон обов'язково повинен захоплювати час від двох годин ночі до четвертої години ранку. В цей час сон найсильніший, потрібно постаратися поспати в цей період хоча б одну годину. Вдень спати небажано перед заходом сонця.

Спати треба на твердій рівній поверхні. Особливо тим, хто переніс травму хребта, та хворим радикулітом. На м'яких поверхнях тіло прогинається, а це викликає порушення кровопостачання спинного мозку і різних органів. Вони виявляються затиснутими. Це призводить до затискання нервових закінчень. Найгірший варіант – спати весь час на животі, найкраще – на боці, перевертаючись кілька разів протягом ночі з одного боку на інший (перевертання відбувається автоматично). Можна спати на спині.

Краще вставати не по будильнику. Як тільки прокинулися, треба піднятися. Перед сном треба звільнитися від переживань дня.

Фізичні вправи – сприяють міцному сну. Фізичні вправи гарні в будь-який час дня, тільки в останні 2-3 години перед сном небажані інтенсивні тренування. Дуже корисні прогулянки на свіжому повітрі. Зробіть для себе правилом після вечері одягатися і виходити з дому. Гартують процедури, які нормалізують роботу нервової системи. У вечірні години не треба пити каву, міцного чаю та інших стимуляторів.

Міцний сон є джерелом бадьорості, працездатності, формує пунктуальність, доброзичливість до людей, відповідальність до роботи. Все це невід'ємні риси особистості студента - майбутнього медика.

ЛІТЕРАТУРА

1. Захарчук О.І. Біологічні ритми і сон / О.І. Захарчук, В.П. Пішак, М.І. Кривчанська. Науковий вісник Ужгородського університету, серія «Медицина», випуск 2 (47), 2013 р. – с.145-149.
2. Ібрагім Ю. С. Планування робочого дня студентами / Ю. С. Ібрагім // Педагогіка та психологія: зб. наук. пр. – Харків: ХНПУ ім. Г.С. Сковороди, 2009. – Вип. 35. – С.77-85.
3. Ібрагім Ю. С. Питання організації розумової праці в педагогічній спадщині В. О. Сухомлинського [Електронний ресурс] / Ібрагім Ю. С. // Режим доступу: <http://nauka.hnpu.edu.ua/sites/default/files/fahoviv%20vudannia/2009/stat%20Teoria%20ta%20metoduka%20navchannia%20ta%20vukhovannia%2021/9.html>
4. Иванова Л.Ю. Студенти: поведение как фактор риска для здоровья: система воспитания в высшей школе /Л.Ю. Иванова, Г.А. Иващенко, Т.П. Резникова. М.: ФИРО, 2011. — 80 с.
5. Евсеевко Л.Н. Биологические основы жизнедеятельности человека: учеб. пособие / Л.Н. Евсеевко, Л.Г. Харитоновна. Омск: СибГАФК, 2002. — 168 с.
6. Куртев С.Г., Современные аспекты профилактики заболеваний. Часть 1: Формирование здорового образа жизни: учеб. пособие / С.Г. Куртев, С.И. Еремеев, С.К. Поддубный. Омск: изд-во СибГУФК, 2007. — 122 с.
7. Розенфельд Л.Г. Здоровье студентов по данным субъективной оценки и факторы риска, влияющие на него: / Л.Г. Розенфельд, С.А. Батрымбетова. // Здравоохранение Р Ф. - 2008. № 4.
8. Редько Т. М. Проблема збереження здоров'я студентів на сучасному етапі розвитку системи вищої освіти / Редько Т. М. // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка. Вип. 124 / Чернігівський національний педагогічний університет імені Т. Г. Шевченка; гол. ред. Носко М. О. – Чернігів: ЧНПУ, 2015. – С. 45-48.

Краснов В. В., д.мед.н., професор,завідувач кафедрою педагогіки, психології, медичного та фармацевтичного права
НМАПО імені П.Л. Шупика
Юрковська Л.Г., старший викладач, НМАПО імені П.Л. Шупика

ФОРМУВАННЯ ЗАГАЛЬНОПРАВОВИХ ЦІННОСТЕЙ У СТУДЕНТІВ МЕДИЧНИХ І ФАРМАЦЕВТИЧНИХ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Постановка проблеми. В Україні останні десятиліття тривають процеси розбудови правової держави і громадянського суспільства, які, зокрема, проявляються шляхами пошуку та запровадження ефективних правових механізмів реформування сфери охорони здоров'я. У зв'язку з цим, медичне та фармацевтичне законодавство України досить інтенсивно змінюється, а медичні та фармацевтичні працівники все частіше зустрічаються з необхідністю поновлювати свої правові компетентності, в основі формування яких лежить належне усвідомлення загальноправових цінностей. Вказане обумовлює актуальність обраної теми.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Основні положення філософських, педагогічних та психологічних ціннісних концепцій відображено в працях Б. Ананьєва, С. Анісімова, В. Бакірова, І. Бежа, Б. Гершунського, І. Зязюна М. Кагана, С. Кострюкова, О. Леонтєва, В. Мясіщева, В. Огнев'юка, В. Оссовського, С. Рубінштейна, О. Савченко, В. Сержантова, В. Сластьоніна, О. Сухомлинської, Н. Ткачової, Д. Узнадзе, Г. Чижаків, В. Ядова, А. Ярошенко та інших. Професійні цінності медичних та фармацевтичних працівників в рамках медичної деонтології досліджено О. Іванюшкіним, Ю. Лисциним, О. Уваркіною, А. Хетагуровою, Г. Царегородцевим тощо. Проблематиці загальноправових цінностей присвячено роботи вітчизняних та зарубіжних вчених-правознавців, серед яких Т. Андреева, С. Алексєєв, М. Братасюк, С. Гусарев, П. Давидов, І. Хрімлі, О. Данильян, М. Кельман, А. Колодїй, Н. Неновські, Т. Сілаєва, О. Скаун, О. Тихомиров та інші. Проте залишаються недостатньо дослідженими саме питання формування у студентів (інтернів, слухачів) медичних і фармацевтичних вищих навчальних закладів належного рівня усвідомлення та опанування загальноправових цінностей як основи їх правової культури та правової компетентності.

Мета. Виходячи з вище викладеного, метою даної роботи є обґрунтування необхідності забезпечення у медичних і фармацевтичних вищих навчальних закладів належного формування у студентів (інтернів, слухачів) загальноправових цінностей як основи їх правової культури та правової компетентності.

Основні результати. Для того, щоб обґрунтувати необхідність формування у майбутніх медичних та фармацевтичних працівників належного рівня загальноправових цінностей слід визначити, в чому полягає цінність права, встановити його позитивну роль для людини зокрема і для суспільства загалом.

На думку М. Кельмана, цінність є основою вибору суб'єктом цілей, засобів, результатів та умов діяльності [6, с. 290].

Цінність права, вказує О. Данильян, полягає в тому, що воно дає можливість звернути увагу не тільки на соціокультурні та соціокласові основи й детермінанти права, зв'язок з державою, а й на його духовні аспекти, відображені ним ідеали. [9, с. 207]

Без ціннісного підходу неможливо виявити призначення права у загальнолюдському, соціальному і культурному розвитку, зрозуміти його специфічну природу як духовно-практичного засобу освоєння світу людьми. Без нього залишаються в тіні конструктивна, творча роль свідомості у сфері права, особистісні аспекти права [9, с. 207].

Саме праву, як зазначає С. Алексєєв, належить місія гарантування, функціонування та розвитку єдиного соціального організму [3, с. 16–17].

Як слушно зауважує М. Братасюк, право слід трактувати як невід'ємну складову людського буття у його цілісності і граничності, тобто явище таке ж багатогранне і складне як сама людина, оскільки право постійно апелює до людини як істоти соціокультурної, як до істоти, котра усвідомлює себе частиною суспільного цілого, готова підкорятися вимогам суспільної волі соціуму, приймати загальноприйняті й найбільш бажані моделі поведінки. [5, с. 6, 12].

Отже, під цінністю права потрібно розуміти його здатність слугувати метою і засобом задоволення науково обґрунтованих, соціально справедливих загальнолюдських потреб та інтересів громадян і їх об'єднань [4, с. 108]

А цінності у праві слід сприймати як шкалу виміру самого права. Тому цінність у праві – це те сутнісне, що дозволяє праву залишатися самим собою. Критерієм цінності права є особистість, зазначає О. Данильян, яка саморозвивається. Тобто право має цінність, якщо воно прямо чи побічно сприяє самоздійсненню і самотворенню людини в історії, якщо насправді сприяє народженню нових можливостей для розвитку людини і суспільства [9, с. 210].

Н. Неновські стверджує, що статусу цінностей у праві можуть набувати різні факти і явища матеріального та ідеального характеру – матеріальні предмети і блага, суспільні відносини, людські вчинки, волеві феномени (мотиви, спонукання), ідеї, ідеали, соціальні інститути. Вони є правовими цінностями, оскільки лежать в основі права і правопорядку, вони породжують як ідеальне обґрунтування норми права, закріплюються і охороняються правовими нормами, визначають мету права та його інститутів. Тому вони, як правило, відображені в чинному праві [7, с. 176–177].

Іншими словами, статусу цінностей у праві набувають ті принципи, цілі, ідеали, які пов'язані з людиною, її особистістю. [4, с. 109]

Значимими для людини й суспільства, як зазначає М. Братасюк, а отже, цінностями у праві виступають і матеріальні, і духовні утворення: норми, угоди, ідеали, ідеологія, правові інститути тощо. Особливо значимими правовими цінностями, що є, водночас, високими ідеалами

ми і мають статус принципів права, вважають такі: справедливість, свобода, формальна рівність, гуманізм, добро, істина, безпека тощо [8, с. 165].

Тобто цінності права як правові ідеали не залишаються лише фактом панівної правосвідомості, а стверджуються у правових принципах, які закріплені в нормативних актах, конституціях і законах. Конституційні цінності – це волеустановлений акт народу, який сам обрав собі такі фундаментальні цінності. Конституційні – це базові, основоположні цінності, а тому мають бути в кожній галузі права і кожна галузь права повинна ґрунтуватися на них. [4, с. 109]

Загальноправові цінності отримали конституційно-правове закріплення, передусім, у першому розділі Конституції України.

Наприклад, стаття 3 Конституції України передбачає, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю.

Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави. [1]

Стаття 8 Конституції України закріплює визнання і дію принципу верховенства права, а стаття 21 вказує, що усі люди є вільні і рівні у своїй гідності та правах. [1]

Отже, основоположними конституційними цінностями для вітчизняної правової системи є гуманізм, утвердження і забезпечення прав і свобод людини, верховенство права, свобода, рівність тощо.

Вказані та інші загальноправові цінності втілені і у Основах законодавства України про охорону здоров'я. Так, стаття 4 даного Закону до основних принципів охорони здоров'я в Україні відносить визнання охорони здоров'я пріоритетним напрямом діяльності суспільства і держави, одним з головних чинників виживання та розвитку народу України; дотримання прав і свобод людини і громадянина в сфері охорони здоров'я та забезпечення пов'язаних з ними державних гарантій; гуманістичну спрямованість, забезпечення пріоритету загальнолюдських цінностей над класовими, національними, груповими або індивідуальними інтересами, підвищений медико-соціальний захист найбільш вразливих верств населення; рівноправність громадян, демократизм і загальнодоступність медичної допомоги та інших послуг в сфері охорони здоров'я тощо. [2]

Загальноправові цінності визначають змістові межі будь-якого галузі права та законодавства. У зв'язку з цим, від належного усвідомлення медичними та фармацевтичними працівниками вище вказаних правових цінностей і принципів залежить якість не тільки реформування медичного та фармацевтичного законодавства, але й практика його реалізації та стан правозастосовної діяльності у сфері охорони здоров'я. ґрунтовне розуміння загальноправових цінностей також є ефективним запобіжником вчення медичними та фармацевтичними працівниками професійних правопорушень.

У той же час слід зауважити, що завдання з опанування загальноправових цінностей студентами (інтернами, слухачами) вищих медичних на фармацевтичних навчальних закладів на даний час забезпечується лише частково в межах досить стислих за обсягом навчальних дисциплін «Медична деонтологія», «Правознавство», «Медичне право». В таких умовах частогусто основним джерелом правових знань для медиків та фармацевтів стають засоби масової інформації, мережа Інтернет, змістовне наповнення яких досить часто не можна назвати коректним чи обґрунтованим. Так чи інакше викривлена правова інформація призводить до розповсюдження явища правового нігілізму серед медичних та фармацевтичних працівників, що негативно позначається на загальному стані правовідносин у сфері охорони здоров'я.

Висновки. Таким чином, у медичних і фармацевтичних вищих навчальних закладах доцільно приділити більшу увагу налагодженню належної правової підготовки студентів (інтернів, слухачів) з метою опанування ними змісту загальноправових цінностей як основи їх правової культури та правової компетентності, а також як ефективного запобіжника вчинення ними професійних правопорушень, як скоєних умисно, так і з необережності.

Список використаних джерел

1. Конституція України: Закон від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – ст. 141.
2. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19 листопада 1992 р. № 2801-ХІІ (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 4. – ст. 19.
3. Алексеев С. С. Право на пороге нового тысячелетия. Некоторые тенденции мирового правового развития – надежда и драма современной эпохи / С. С. Алексеев. – М.: Статут, 2000. – 256 с.
4. Береза Н. В. Правові цінності та принципи як основоположні засади розвитку кримінального права України / Н. В. Береза // Філософські та методологічні проблеми права. – 2011. – № 1. – с. 106-114.
5. Братасюк М. Г. Право як втілення метасоціальної та соціокультурної сутності людини / М. Г. Братасюк // Гуманістичний вимір у праві. Актуальні проблеми правознавства: науковий збірник ЮІ ТАНГ. – Тернопіль, 2001.

6. Кельман М. С., Мурашин О. Г. Загальна теорія держави і права : [підручник] / Кельман М. С., Мурашин О. Г. / – К., 2005. – 609 с.

7. Неновски Н. Право и ценности / Неновски Н. – М., 1987. – 245 с.

8. Патеї-Братасюк М. Г. Філософія права : [навч. посіб.] / Патеї-Братасюк М. Г. – Тернопіль, 2006. – 344 с.

9. Філософія права: підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань, С. І. Максимов та ін. / за ред. д-ра філос. наук, проф. О. Г. Данильяна. – Харків: Право, 2009. – 208 с.

**Кузьміна В.А., асистент, Коркач Г.М., лікар-інтерн,
ПВНЗ «Київський медичний університет УАНМ».**

АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ ОПИТУВАННЯ ВІДКРИТОГО ТИПУ І ПРОВЕДЕННЯ УРОКІВ СТОМАТОЛОГІЧНОГО ЗДОРОВ'Я ДЛЯ ВАГІТНИХ ЖІНОК

Першим кроком до збереження стоматологічного здоров'я матері та формування його в майбутньої дитини є проведення диспансеризації вагітних жінок у стоматолога. Регулярне спостереження вагітної попереджає виникнення нових, чи загостренню вже існуючих стоматологічних захворювань у матері, які можуть впливати на закладку та розвиток усіх органів та систем у плода, у тому числі й органів порожнини рота.

За даними літератури існує багато чинників, які впливають на стоматологічний статус майбутньої дитини. Так, встановлено, що ризик виникнення карієсу зубів у дитей зростає, якщо вік вагітної – до 20 років (Александров С. І., 2009) або понад 30 років (Дурдин'язов М. К., 1995). Але існує і протилежна думка, зокрема, виявлено зв'язок між захворюваністю на карієс дітей та віком матері на момент народження дитини: чим старша мати, то тим менший ризик виникнення карієсу у дитини (Артемов В. Г., 1987). Із кожною наступною за порядковим номером вагітністю ризик виникнення карієсу у майбутньої дитини значно збільшується (Курбанова С. Х., 2013). Низький рівень санітарної освіти серед вагітних, зокрема щодо раціонального харчування, здорового способу життя та догляду за порожниною рота є провідним чинником ризику розвитку карієсу у майбутньої дитини (Добровольська М. К., 2003, Попруженко Т. В., 2009).

За результатами анкетування відкритого типу 122 вагітних нами встановлено: вік вагітних коливався в межах 20 – 46 років. Із загальної кількості жінок 77,8 % були першо-вагітними, 22,2 % жінок із повторною вагітністю. 89,3 % жінок були середнього фертильного віку (20 – 34 роки), а 10,7 % – пізнього (35 – 47 років). Із 122 жінок в I триместрі (від 1 до 13 тижнів) було 3,2 % вагітних, в II триместрі (від 14 до 27 тижнів) – 27,0 % вагітних, в III триместрі (від 28 до 40 тижнів) – 69,8 % вагітних. Патологічний перебіг вагітності виявлено у 45,9 % жінок.

Згідно з схемою диспансеризації жінка під час вагітності має відвідати стоматологічний кабінет чотири рази, а саме в I триместрі проводиться одне стоматологічне відвідування на 6 – 8 тижнів. У II триместрі два відвідування на 16 – 18 тижнів та 26 – 28 тижнів. У III триместрі одне відвідування в 36 – 38 тижнів (Якубова І. І., 2013).

Щодо кратності відвідування стоматолога було отримано наступні дані: 13,1 % вагітних жодного разу не відвідували стоматолога, 60,6 % – однократно, 22,9 % жінок – двократно, і тільки 3,4 % з опитаних нами респондентів були у стоматолога тричі та більше. Це показує погану обізнаність жінок щодо необхідності диспансерного спостереження у стоматолога під час вагітності. Вагітні не дотримуються схеми відвідування стоматолога і не знають про їхню важливість. Адже, в I триместрі вагітності посилюється карієсогенна ситуація в порожнині рота, спричинена змінами харчових смаків, зокрема підвищеним бажанням вживати солодкі продукти, що викликає зміни в складі ротової рідини, а саме зсув рН в кислоту сторону. Також відбуваються зміни в мінеральному складі ротової рідини – зменшення концентрації кальцію, магнію та фосфору і зниження її кількості виділення. В II триместрі різко прогресує дефіцит кальцію в організмі жінки, який пов'язаний з початком активної мінералізації кісткової тканини плоду, в тому числі і зачатків зубів. В порожнині рота жінок, такий стан проявляється активним прогресуванням каріозного процесу, виникненням вторинного карієсу, збільшенням вогнищ демінералізації на 5,2 %, а каріозних порожнин – в 1,4 рази (Орехова Н. С., 2006, Успенська О. А., 2008, Якубова І. І., 2013, Жаркова О. А., 2014).

На теперішній час перспективним є запровадження профілактичних стоматологічних програм саме в антенатальний період. Відомо, що застосування освітньої програми для першовагітних жінок у формі проведення регулярних роз'яснювальних бесід починаючи з першого триместру вагітності і закінчуючи 6 місяцями після народження дитини, дало змогу знизити частоту розвитку карієсу у дитей другого року життя з 9,6 до 1,7 % (Plutzer K., 2008).

Співробітниками кафедри дитячої терапевтичної стоматології було прочитано лекції на тему «Секрети стоматологічного здоров'я майбутніх мам та їх дітей». В лекціях висвітлено важливість планування майбутньої вагітності, рекомендації для жінок по догляду за порожниною рота під час вагітності. Було розглянуто схему відвідувань вагітними стоматолога, освітлені моменти догляду порожнини рота дитини з моменту прорізування першого зуба, висвітлені шляхи передачі *Str. mutans*, шкідливості нічного годування солодкими сумішами.

Новітні чинники впливу на формування особистості студента-майбутнього лікаря: Матеріали XVII міжн. наук.-практ. конференції, Київ, 22 березня 2017 р. – К.; КМУ УАНМ, 2017. – 170 с.